

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

-

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Palvelualojen Työnantajat Palta kiittää mahdollisuudesta lausua oikeusministeriön kartoitukseen liittyen julkisuuslain salassapitoperusteiden kehittämistarpeista. Palta viittaa Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) asiassa antamaan lausuntoon ja tukee siellä esitettyjä keskeisiä näkemyksiä ja perusteluita. Esitämme seuraavassa tiivistetysti näkemyksemme.

1. Salassapitoperusteiden kehittämistarpeet

Nykyinen julkisuuslain 24 § on monilta osin toimiva, mutta erityisesti liike- ja ammattisalaisuuksien suojaamisen osalta tarvitaan tarkennuksia. Yritystoimintaan liittyy paljon arkaluonteista tietoa, joka ei täytä muodollisesti liikesalaisuuden kriteerejä, mutta jonka julkisuus voisi aiheuttaa merkittävää haittaa. Tällaisten tietojen suoja-alaa tulisi laajentaa nykyisestä.

2. Julkisen hallintotehtävän käsitteen epätarkkuus

Palta jakaa EK:n huolen siitä, että mietinnössä ehdotettu julkisen hallintotehtävän käsite (5 §:1.1) on oikeudellisesti epämääräinen. Soveltamisalan määräytyminen tämän käsitteen perusteella aiheuttaisi merkittävää oikeudellista epävarmuutta yksityisillä toimijoilla sekä lisäisi hallinnollista taakkaa. Mikäli valmistelua jatketaan, soveltamisalan tulisi rajoittua nykyiseen tapaan julkisen vallan käyttöön.

3. Julkisuusteiset yhtiöt ja yhtiöitetty viranomaistoiminnot

Palta näkee perustelluksi, että julkisuuslakia sovelletaan vain sellaisiin yhtiöitettyihin viranomaistoimintoihin, joissa toiminta perustuu tosiasiallisesti julkisen vallan käyttöön. Työryhmän ehdottama soveltamisalan laajennus kattaisi kuitenkin myös yrityksiä, jotka toimivat markkinoilla ja joiden erottaminen muista markkinatoimijoista perustuisi lähinnä omistuspohjaan. Ehdotettu rajausta ei tee riittävän selkeää eroa eri julkisuusteisten yritysten välillä. EK:n tavoin Palta katsoo, että hankintalain sidosyksikkömääritelmä voisi toimia relevanttina rajaavana tekijänä jatkovalmistelussa.

4. Hallinnollinen taakka ja sääntelylinjaukset

Työryhmän esitys lisäisi huomattavasti hallinnollista taakkaa useille palvelualoilla toimiville yrityksille, jotka eivät toteuta julkista hallintotehtävää tai viranomaistehtäviä. Tämä ei vastaa hallitusohjelman linjauksia hallinnollisen taakan keventämisestä.

5. Ristiriidat erityislainsäädännön kanssa

Työryhmän mietinnön mukainen laajennettu soveltamisala aiheuttaisi merkittäviä haasteita muun sääntelyn, kuten kilpailuoikeuden, yhtiöoikeuden, arvopaperimarkkinalainsäädännön ja erityisalojen sektorisääntelyn kanssa. On selvää, että jos valmistelua jatketaan työryhmän mietinnössä esitetyllä tavalla, tulee se vaatimaan perusteellisempaa vaikutusarviointia ja tarkkaa harkintaa.

Oletteko tunnistanee tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Rauhamäki Tatu
Palvelualojen työnantajat Palta ry.